

Bir Hikâyenin Tarihi Nesnel Verileri 2

– Bayram KAYA · 11 Nisan 2018

Bir inşanın İhtiras, görkem için daha büyüğünü yapmak olasıysa da; enerji sarfı ve kullanım gerçekliği bağlamında ihtiyaç fazlasından daha büyüğü veya daha azı, çok çok kural değildir. Bu durumlar sizdeki bu eğilimi kısıtlar.

Söz gelimi İki kişilik savaş arabasını görkemli oluş adına elli kişilik yapmak olasıdır. Savaş ta çok hızlı olma nedeniniz vardır. 50 kişilik savaş arabasının hareket kabiliyeti kısıtlılığı olacağı nedenle siz bu tür savaş arabasının ihtişam diye daha büyüğünü yapamazsınız.

Ama ihtiyaca cevaben büyüyen bir yapıya göre ileri teknik teknolojik koşulları uygulamakla ilk büyük yapıları yapanlar da; geri teknolojiler karşısında bir süre "ihtişam gibi yansımaktan" da kurtulamazlar.

İhtişamla yapılan tapınak saray da böyledir. Büyüyen oligarşin yapı içinde her bir El yetenekli güç birliğinin ortaya koyduğu toplam bağıntı ile kapasite ileri teknik ve teknoloji olmakla entegre oldu. Bir oligarşin yapı bu ileri teknikleri diğerler oligarşin yapılardan daha önce uygulayabilen uygarlıklar oldu. Nemrut gibi. Firavunlar gibi. Yani salt tarım toplumuyla, salt çoban topluyla ihtişam olmuyordu.

Bu türden yapıların işleyişi de kişi sosyal mantalitedeki yansıma şekli de farklı uygulama ve farklı anlaşılma oluyordu. Bilinen anlatım biçimiyle Nemrutluk, Firavunluk gibi oligarşin sentezler; köleyi son takatine kadar çalıştıran verim ve sömürü olmakla zulümdü.

Köleyi son takatine yakın yerde soluklandırıp, sömüreceğinden de Nemruttan biraz daha azını sömürmekle köleye, kölenin kendi köle emek gücü üzerinde bonus-promosyon yapan İbrahim, Hürmüz, Aton, Buhtunnasır gibilerin kölecilik uygulamaları karşısındaki kişi algıları da; Nemrutlara göre adaletti, ihtişamdı. Fark bir tarafta debdebe; diğer yanda da mütevazilikler biçiminde olacaktır.

Sırf debdebe için daha büyük yapılar yapmak demek; daha çok koruma yapmak; daha çok boğaz besleyip daha çok olanla daha çok sorunla baş etme demektir. Yine daha büyük bir yapı inşası bir gereksinme karşılanması olmadıkça; bir oligarşin yapının diğer oligarşin yapıyı bu ihtişam etrafında ittifaka çağırma için çekim alanı oluşması gibi nedenler dışında sırf ihtişam için yapı daha çok israftır.

Aslan bütün ceylanları neden öldürmüyorsa; bir Nemrut ta, sırf ihtişam için gereğinden fazla asker bulundurmaz olacağı gibi gereğinden fazla büyük yapılardan da büyük olasılıkla kaçınacaktır. İhtişama kaçış belirmesi, güç ihracı gibi meydan okuyuş ta değilse en çok ruh hastalığı oluştur.

İhtişam veren yapıyı kapasitesi ile kullanamama nedeniyle kısıtlanma olması; kendi kendine yıpranma

maliyeti olması nedeniyle durup dururken daha büyük tapınak pek pek yapılmaz. Bu tür yapılarda maliyet ve karşılayacağı bir kullanım hesaplaması inşacı oluş içinde kısıtlama olarak karşımıza çıkarlar.

Oligarşinin tapınakları; monark Bay Erki dediğimiz El tapınaklardan; kullanımca çok çok daha büyüktü. İşte El tarzı algılar oligarşin algıları elbette ihtişam olarak görecektir ve elbette oligarşinin inşası El'e göre her bakımdan kullanımca ihtişamdı.

Oligarşi içindeki birleşen nüfus yoğunluğu bir kullanımı artırır. Kullanımca artan durum zamanca ve mekânca büyüklüğü artırır. Büyüklüğü artan kullanımlar kendi görkemini artırır. Bu da ihtiyaçtır. Bu tarz yapı ve kullanımların etraflıca organizesi ihtiyaca cevap verir şekilde düşünülmesi; görkemi artırır.

Değilse ittifak içinde afaki bir "büyüklük iddiasıyla tapınak yapmak" gerçeğe uygun değildi. El mantığı illüzyondur. Ama bu illüzyona rağmen yönetim ve üretim hareketi gerçeğe uygun biçimde yine de kolektif mantıkla yapılıyordu. Kolektif mantık içinde yapılan takdirce kişi çıkarla olan El imanlı sosyal mantığın bakışı farklıydı. Sosyal mantık bir yönüyle; inanç, iman, tabu, gelenek ve kültür mantığıydı.

Sosyal mantık; gerçek böyle olduğu için bu da böyledir demiyordu da bu; El'in dilemesi olukla böyle, diyordu. Olup bitenleri hep, El adıyla söyleniyordu. Oysa insan mantığı nedeniyle oluşu; akılcı sorgulama; deneysel ve uygarlık mantığıydı. Sosyal mantık gibi dogmacı değildi.

Promosyon veren El'in, zülüm olan El tutumu karşısındaki farkı, imandı. Promosyonlu tutumla zulüm olanın farkı ihtişam olukla söyleniyordu. İman yokluğun nefsi karşısında duran ihtişam algısı üzerine bina edildi. Günümüz de bile yobaz ve asalak olan lümpen mantık; her yeni gelişme ve büyüme karşısında imanı bu büyüme ve gelişmeyi dışlamakla inşa etmezler mi?

Örneğin lümpen asalaklık bu tarz gelişmeleri, bina ve zina artması olmakla yorumlamazlar mı? İman bina zina ikilemlerine nefis üzerine konumlanmaz mı? Elbette zulüm gören köle sosyal mantığı o yapıları kendisine yöneltilen zulmün merkezi olan ihtişam olarak ta görecekti. Böyle de bir gerçeklik vardı.

Ve yine sömürülen bir köle, kendi sömürülmesinden; kendisine promosyonlu ve bonuslu yaklaşan efendisinin bu tutumu karşısında köle minnetle olacaktı. Kölenin promosyon kadarla Nemrut'u yermesi zaten İbrahim'i övmesi olacaktı. Bu nedenle İbrahim'i ihtişamlı yapı, bu kez mütevazî ve kendisine lütuf yapılan yer olarak görülecektir!

Sırf ihtişam ve büyüklük olsun diye bir oligarşi kendisinin kendi olan birçok heykelini tapınağa koyup saygınlamaz. Bu pek bilinen bir tarihin, tarzı değildir. Olmaz olmaz da yoktu. Ama bir olmaz olmaz genel gibi kavranıp söylenmez. Ortada sömüren ve sömürülen vardı. Çelişki ve prizma yansıması buydu.

Eğer sömürü en genel haliyle sefaletle dem sürüyorsa; uzaya gitmeniz de; Boğaz Köprüsü de lüks ve

İhtişam görülür. Sömürülen göz Oligarşin içinde gelişmeyi görmüyordu. Ortada birçok El tevhitte olan oligarşi tevhitleri vardı. Bu oligarşi; oligarşinin baş Nemrut'u olan Lugal El Lugal heykelini panteonda sergiledi. Panteon sahibiniz olan El'in dışındaki diğer sahiplikleri Oligarşi içinde anlama sindirme işiydi.

Oligarşi içinde diğer sahiplikleri anlama, sindirme, büyüme, gelişme işi birçok El dikitini aynı ortamda zorunlu olarak sergileme olmakla "panteon" denen büyük ve ihtişamlı yapıları. Panteon oligarşilerle ortaya çıkmıştı.

Fakat Lugal El Lugal olanın riyasetinde yapılan sergileme yanında diğer ortak iradeli ittifaklılardan olan El heykelleri de burada sergilendi. Gerçek budur. Panteonda birçok put olması azıttıp, sapıttıp önüne gelene tapan insanın bir hüneri değildi. El, kişisi mal mülk dinmeli ilişkisinin meşruiyet kaynağı olan mana anlayışı olmakla kişilere mal mülk veren tapu tesciliydi. İşte oligarşi ittifakına gelen bay erkleri kendi tapu tescilleri olan kendi Eli ile o oligarşi içine geliyordular.

Kişi, El'den kendisine mal mülk vermesini istiyordu. Mal mülk isteyen de kendisiydi. Mal mülk verecek olan da kendisiydi. Bu irade gücü kolektif üretim ve kolektif sahiplikten geliyordu. El; kolektif gücü ve kolektif üretimi kişi gücü ve kişi sahipliği oluşla söylemenin transkripsiyon çevirisiydi.

Mülk El'indi denmesi nedenle El, kişisi sahiplikti. Sahipliği olan kişi de El'in kendisine mal mülk verdiği kişiydi. Doğada ağaç, ot, arazi meyve vs. vardı. Ama doğada mal, mülk te yoktu. Kişinin mal, mülk sahipliği de yoktu. Sürülecek kadar olmayan işlenmemiş arazi mülk değildi. Tarlada yetişmeyen sebze meyve üretim ya da mal değildi. El'in sahipliği nereden ileri geliyordu? Ya da El; malı, mülkü nereden veriyordu?

Hiç kuşkusuz ki sömürülecek olan kolektif emek gücünün ortaya koyduğu maldan mülkten veriyordu. Kime veriyordu? Hiç kuşkusuz ki kolektife göre olan kolektif sahiplik üzerinde iş bilenin kılıç kuşananın olmakla El malı mülkü bunlara veriyordu. Yani şanslı olanlara veriyordu. Şanslılar kimdi? İş bilip kılıç kuşananlardı.

İş bilip kılıç kuşananlar El düşüncesini oluşturanlardı. El düşüncesini oluşturanlar kılıç kuşanıp iş bilene mal mülk verenlerdi. El mana düşüncesi propaganda ve enfekte ortam ortaya korken; "malın mülkün iyisi ilah değil (kolektif olan değil) El diyordu. El; her birimiz olarak biziz, bendim, bendin, bendi" diyordu.

El malın mülkün sahibiydi. Herkes kendisi El olduğuna göre herkesin kendi mal mülk sahibiydi. İş olup bittiğinde kolektifin yerinde malsız mülksüz bir kolektif yapı ile içinde malsız mülksüz çalışacak üretim gücünden yoksun onlarca kişi kalmıştı. Mantık El'e göre oluşmuştu. Bu tarihi bir kırınımdı.

Kolektifin gücünden yararlanmayı bilmeyen kişiler, kendi olan kendi El olmasında yani kendi nefisleri peşine düşülmesinden tez vaz geçtiler. Sahipliği olan El karşısında; iyeliği olmayanların kendi EL'lerin

onları, onlar da kendi El'lerinden vaz geçtiler. Yani kişi kendi olan kendi El'ini terk etmişti. El atına binen çabuk inerdi. Başkasının kurnaz düşüncesini sahiplenen de El olma iddiasında çabuk vaz geçti.

Sahipliği olan kişinin El'i; malsız mülksüz grubun merkezine kondu. O grup, sahiplik verdiği inanan o iyeliği olan kişinin El' inde, mal mülk beklemenin saygı laması içinde oldular. Mal mülk veren El gerçek olan El'di! Diğerlerine de "gerçekseniz haydi siz de mal mülk verin" diyecekti.

İleride mal mülk yetmezliği karşısında büyüme ihtiyacı duyacak olan El; kendi sahipliğine de yeni bir mal mülk veremeyen El olmakla; El, bu kez de fetih yoluyla (sömürü yoluyla) kendi kişisine (kendisine) mal mülk verip; Fetih sahibine; "senin El'in, seni fakir bulup zengin etmedi m?" Diyecekti.

Kurnaz ve sömürü mantığı açısından zeki olan El mana düşüncesiyle gücü ve manayı saygılıma zaten ortadaydı. İlah olan kolektif saygılıma işi şimdi de birçok olan El ile oligarşiyi yapan diğer El temsilcili sentezlerdi. Yeni mantık oligarşin senteze göre oluşuyordu. Bunların panteon içi sergilenmesi de hem mantığın hem kölecî inşacı gerçekliğin belirmesidirler.

Yani Nemrut birçok heykelini tapınağa koydurttu sözü; tarihi, olup biten süreci karartan bir çarpıtmadır. Ancak bu söz belli bir öznel amaca göre de kendisini meşru etmek için söylenmiştir.

El anlayışlı düşüncenin, kolektif ittifakı parçalamasından sonra kendisinin izole bir ihsas ve ihdaslarını ortaya koymuştu. Kendini ihsas ve ihdasla oluşan El süreci sonrasındaki dönem El tevhitçi oligarşiler dönemidirler.

Sömürü istilaları, sömürü için fetih saldırganlığı ve ganimetçe yağma talan dönemi vardır. İsteyerek ittifaka teslim olan ya da zorla ittifaka alan Oligarşi vardır. Oligarşinin tevhit El'i LUGAL EL LUGAL olmuştu.

Artık Lugal El lugal vardı. Lugaller lugali demektir. Ya da ittifak ettiği birçok lugal El'in üzerinde olan söz ve irade sahibi olmakla Lugaller Lugaliydi. Lugal bir Nemrut, şimdi; Lugaller lugali olan Nemruttu. Lugal El Lugal kavramının, bir kendi ittifakı içine anlam ihracı vardı. Bir de ittifak dışına anlam ihracı vardı.

Yine Lugal El Lugal demek; bir oligarşinin kendi çevresindeki her bir oligarşin âleme göre olan Lugal El Lugal olma baskı ve basıncı vardı. Bir de kendi içindeki her biri bir Lugal El olmakla bir iç âlem olmuş olan El birliğine hükmeden, âlemler Lugali demenin baskı ve basıncı vardı. İşte ihtişamı olan Tapınak ya da panteon; yalın kişi Lugal El'in sahipliğinde olmayan bir Lugal El Lugal, oluştu. İhtişam; El zamanlı monarşin duruma göre ihtişam veya görkem oligarşinin tevhit gücü oldu. Tarihsel olana göre görece olan durumun belirmesiydi.